

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

49. Quibus priuilegiis gaudeant Cardinales quoad celebrationem Missæ in eorum Capellis? Et hæc dissertatio in quotuor diuiditur quæstiunculas, quibus vniuersa complectitur tractatio. Et supponitur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

392 Tract. VII. De Potestate & Priuilegiis

in propriis Patochijs Eucharistiam sumere; tamen in priuatis, & domesticis Oratorijs Cardinalium, eorum familia, & commensales ab ipsis, vel ab alijs de eorum mandato sacra reficiuntur communione. Nec valet dicere quodd familia & commensales Episcoporum non possunt extra propriam diocesim confiteri, nisi Episcopo diocesis vbi commorantur, vel Parocho, vel alteri de ipsorum licentia, ergo idem dicendum est de familia Cardinalium. Non, inquam, valet hoc dicere, negatur enim consequentia, nam in hoc Episcopi non gaudent Cardinalium priuilegio qui enim sunt de familia laica Episcoporum extra Diocesim, subduntur in foro penitentiali Episcopo loci vbi commorantur, vt docet Paludanus in 4. dist. 17. quest. 3. art. 3. concl. 4. Sed hoc non est dicendum de familijs Cardinalium, nam eisdem vbicumque degant, subduntur tanquam suis Ordinarijs, & ita docet Ludouicus à Cruz in Bull. Cruc. disput. 1. cap. 2. dub. 22. num. 17. & seq.

RESOL. XLVIII.

An Cardinales gaudeant priuilegio in itinere celebrandi, vel sibi facere celebrare ante auroram, & post meridiem?

Et supponitur Episcopos hoc gaudere priuilegio? Ex part. 1. tract. 2. Rel. 77.

Sup. contentis in hac Res. magis late in Rel. seq. & lege eam per totam & non pigebit, si-gnanter, §. Hoc Cardinalibus, & seqq.

§. 1. Episcopus gaudere hoc priuilegio docet Co-ninch de Sacram. q. 83. art. 2. dub. 4. num. 217. Azorius tom. 1. lib. 10. cap. 25. q. 5. Emanuel Sa verb. Missa n. 27. Miranda in Man. Prælat. tom. 1. q. 40. art. 10. concl. 1. Barbosa de offic. Episc. part. 2. alleg. 23. n. 5. & alij. Si ergo Episcopi gaudent hoc priuilegio, quanto magis Cardinales gaudere debent? & ideo illos hoc frui priuilegio in specie, notat Sotus in 4. sent. dist. 13. q. 2. art. 2. ante finem, & nouissimè Mauritius Alzedo de prælat. Episc. p. 2. c. 13. n. 13. vbi sic ait. Cardinales S. R. E. gaudent priuilegio celebrandi ante auroram, vel post meridiem. Ita ille.

RESOL. XLIX.

Quibus priuilegijs gaudeant Cardinales quoad celebrationem Missæ in suis Capellis?

Et hac dissertatio in quatuor diuiditur quæstionculas, quibus vniuersa complectitur tractatio?

Et supponitur priuilegijs, quibus Episcopi diuersis in rebus fruuntur, potiri etiam Cardinales, & etiam amplioribus? Ex part. 6. tract. 8. & Misc. 2. Resolut. 40.

§. 1. CAsus est curiosus & practicabilis, sed quia circa illum dignum his diebus me fecit cuiusdam dissertationis à se compositæ Eminentissimus Princeps, & amantissimus Dominus meus FRANCISCUS MARIA CARDINALIS - BRANCATIUS, vir non solum in legali scientia, sed etiam in Morali, & Scholastica Theologia peritissimus, ideo in gratiam studiosorum illam per extensum apponere non grauabor, audiant igitur Cardinalem sic loquentem.

2. Dubitanti aliquando mihi, quibusnam fruamur priuilegijs; vel quid nobis ex Pontificum indulgentia in nostris domesticis Capellis, quidue in ijs ipsis, nostris Capellanis liceat, visum fuit peropportunum totam hanc dissertationem in quatuor diuidere quæstionculas, quibus vniuersa complectatur tractatio, vt in posterum quæ licita forent non ignorarem.

3. Prima, An Capellani Cardinalium possint in Capella Palatij ante Auroram, & post Meridiem tam pro dominorum suorum seruitio, quam familie scorum celebrare, & quam hora nostris vsualis horologij.

4. Secunda, An vnica tantum, vel plures Missæ à diuersis Capellanis in eadem Capella celebrari possint.

5. Tertia, An si Cardinalis sit absens, & extra Urbem in qua degit, durante eius absentia, possint nihilominus iidem Capellani in eodem Palatij sacello sacrificium offerre.

6. Quarta, An exteri, & non domestici Cardinalium familiares, si sacris intersint in Capella prædicta diebus festis, præcepto satisfaciant.

7. Antequam tamen singulas dissoluam quæstiones, præmittendum esse censui priuilegijs, quibus Episcopi diuersis in rebus fruuntur, potiri etiam Cardinales, iisque sex præsertim, de quibus mentio fit in Gloss. in cap. fin. de priuileg. in 6. in verbo Indulgentus. Manfred in tractat. de Cardin. decis. 214. Villadieg. de orig. Cardin. quest. 13. numer. 63. Barbat. de prælat. Card. quest. 3. part. 1. num. 6. Iacobat. de Concil. lib. 1. fol. 36. col. 2. Layman Theol. Mor. lib. 1. tract. 5. p. 3. cap. 2. num. 1. Dian. p. 5. tract. de potest. & priuileg. Card. ref. 48.

8. Imò in nostra hac materia, non solum iidem ac Episcopi gaudent priuilegijs, sed etiam amplioribus; cum maiores sint Episcopis in administratione, Concil. Later. sess. 9. de Cardinal. late Turrecrem. in summ. lib. 1. cap. 81. Villadieg. de orig. Card. q. 11. Barbat. de prælat. Cardinal. quest. 11. num. 52. Manfred. in tractat. decis. 114. Alben. de Card. quest. 7.

9. Vnde etiam post Concilij Tridentini decretum de celebr. Missarum, possunt Cardinales ex Pontificis priuilegio extra locum sacrum celebrare, super altari tamen portatili, quod alijs etiam *Episcopis videretur interdicitum ex multorum Doctorum opinione Nauar. in Manual. Lat. cap. 25. numer. 82. Rodriguez in summ. part. 1. cap. 242. numer. 14. ibi, nisi el Papa lo concede à los Obispos, excepto à los Cardenales.]

10. Et id, quod indultum olim fuit Sacerdotibus in Concilio Tiburien. & habetur in Can. Concedimus, de consecrat. dist. 1. quod si desisset in itinere Ecclesia, possent in altari portatili sacrificium offerre, & deinde solis Episcopis reseruatum, vt in itinere hoc valeant facere; & ampliatum est etiam ante lucem. Gloss. in d. c. fin. de priuileg. verb. Indulgentus. quam sequuntur Nauar. Palud. & Sot. dist. 3. quest. 2. quos refert, & amplectitur Henriquez in sum. lib. 9. cap. 14. litt. P. Suarez loco infra cit. ver. 3. exceptio. Azor. tom. 1. lib. 10. c. 25. quest. 5. Sa in Aphor. verb. Missa, n. 27. Co-ninch de Sacram. q. 83. art. 2. dub. 4. num. 217. Barbat. post alios de offic. Episcopi, part. 2. alleg. 23. n. 5.

11. Hoc Cardinalibus licet, etiam si non ita faciant, & ante lucem, vt concludit idem Henriquez loc. cit. ex Palud. & Sot. in 4. dist. 13. quest. 3. art. 2. Scott. de sacrif. Missa, lib. 2. cap. 15. num. 4. Alzedo de prælat. Episcop. part. 1. cap. 13. num. 13. & post hos Diana dist. par. 5. * resol. 77. (hi postremi indistinctè loquentes in itinere vel extra) Sylluest. in summ. verb. Missa. numer. 6. ex eodem Palud. vbi ait, Cardinalibus Papam in hoc dispensare, quod celebrant ante Auroram.

12. Et animaduertendum, hoc Cardinalium priuilegium, vt opinè docet Valer. de differ. ver. for. diffie. 2. in ver. Missa, esse mixtum personale scilicet & locale, cum ratione personæ illorum, quilibet locus priuilegium consequatur, quod infra sapius nobis repetendum erit.

17. Secundò, præmittendum est, idem esse quoad eos, qui huiusmodi fruuntur privilegiis (celebrandi videlicet ante Auroram, & post Meridiem, & in Altari portatili) si ipsimet celebrent, ac si ab aliis celebrari faciant, *text. in d. cap. fin. de privileg. in 6.* & omnes DD. supra adducti id testantur, & supponunt, addo Diaz in *prax. crimin. can. cap. 47. nu. 3.* Rodrig. in *summ. in cap. 243.* Suar. *loc. mox cit. vers. tertia exceptio.* Nald. in *summ. verb. Missa, num. 29.* & communis est DD. sententia, quæ concludit posse Episcopos, & per consequens Cardinales cum suis Capellanis in hoc dispensare, quod in privatis Oratoriis celebrent, vt olim poterant *ex sexta Synod. & habent in can. Clericos, de consecrat. dist. 1.*

14. His præmissis, ad primam questionem affirmatiuè respondeo, posse, scilicet Cardinalium Capellanos pro eorum seruitio ante Auroram in domestico sacello celebrare; hoc tamen ex priuilegio.

15. Etenim iure communi, & regulariter, præcisique privilegiis (quicquid sit de prisca illa consuetudine, de qua Baron. meminit in *tom. 2. Annal. ad ann. 1154. num. 2.* in sacris vigiliis consuetum fuisse non esse sacrificium offerri) initium Auroræ terminus est, ante quem non licet Missam celebrare, D. Thom. in *3. quest. 83. art. 2. ad 4.* Suar. in *3. part. tom. 3. quest. 83. art. 2. sect. 4.* Scott. *de sacrif. Missa, in d. cap. 15. num. 3.* Fr. Ioannes à Cruz *de stat. Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 6.* Bonac. *de Sacr. Euch. tom. 1. disp. 4. quest. vlt. punct. 9. num. 5.* & innumeri, quos collegit Barbol. in *collect. Concil. sess. 22. in decret. de obseruand. & evitand. in celebr. Missa, num. 29.*

16. Vt autem clariùs elucescat responsio, videndum est primò pro iis, qui nullo vtuntur priuilegio, quid importet initium hoc Auroræ: deinde videbimus quid priuilegium secum afferat prærogatiua, quando scilicet priuilegium scriptum non apparet, vt in casu nostro; cum enim illud extat illius verbis inhærendum est, vt diximus de regularibus, quibus hoc est indultum, S. Thomas igitur *dist. quest. 83. art. 2. ad 4.* constituit Auroræ initium inter medium noctem, & Solis ortum, quando scilicet substantia Solis super terram apparet, & incipere Auroram, quando claritas radiorum Solis, non Sol in cælo conspicitur, tunc enim quodammodo dicitur ortus, & signatè Auroræ initium dici per horam, & quartam horæ partem ante Solis manifestationem, affirmat Scott. in *4. dist. 23. quest. 2. art. 2.* Gabr. in *lect. 14. in Canones*, ita vt omnibus non Priuilegiatis liceat tunc celebrare. Scott. *loc. citat. cap. 15. num. 3.* Rosel. in *verb. Missa, num. 2.* Azor. *d. lib. 10. cap. 15. q. 5.* Rodrig. *tom. 1. quest. 43. art. 3.* & alij communiter.

17. Adeo quod exemp. gr. de mense Ianuar. à principio, vsque ad medietatem illius, iuxta communem Poli adititudinem Italianam plus, minùsve à gradu 39. ad 43. quæ altitudo comprehendit omnem ferè Italianam, vltra nonnulla alia loca) incipere possunt hora 12. & dimidia, & deinde vsque ad finem horæ 12.

18. Ampliant tamen hoc tempus non pro priuilegiatis vnus scilicet horæ cum quadrante ad horam cum dimidia, granissimi Theologi, & primo Suar. *loc. cit. vers. secundo, inquiri potest.* vt occurrat serupulis, ait non esse insistentium super illo quadrante, horæ scilicet cum quadrante, vt supra dictum fuerat, cum in re morali non sit procedendum per Mathematicam mensuram, sed licitè posse per scilicet horam ante Solis ortum, Secundò, alij, quod possit Missa inchoari per dimidium horæ ante crepusculum, hoc est ante Auroræ initium, ita vt finis Missæ incidat in initium Auroræ vel crepusculi, Palud. apud eundem

Suar. & Victor. in *summ. num. 97.* Layman. *tract. 5. de sacrif. Missa, cap. 4. num. 2.* & Suar. *loc. citato vers. tertia exceptio*, consulit hoc esse in praxi seruandum.

19. Cumque crepusculum, vt not. etiam Bonac. *loc. cit. de Sacram. Euch. tom. 1. disp. 4. quest. vlt. punct. 9. num. 5.* dicatur tempus vnus horæ cum dimidia ante Solis ortum, toto pene anno, Martio ac Junio Mensibus exceptis ex communi Theologorum & Astro-nomorum sententia, ex hac probabilissima tutaque opinione sequitur, quod quilibet Sacerdos possit per duas ferè horas ante Solis ortum Missam inchoare ex eod. Suar. *vers. exceptio.* Hieron. Rodrig. in *comp. quest. Regul. resol. 25. de celeb. Missa.* & aliis supra cit.

20. Hæcque pro non priuilegiatis. Quid igitur pro iis qui privilegiis fruuntur, sed non sunt in corpore Iuris clausa, vel in Bullis, aut concessionibus, vt est quoad Cardinales, quorum priuilegia sunt apud DD. & vsum & traditiones, & quod est amplius sumuntur ex scientia Summorum Pontificum, & eorum tolerantia & dispensatione, vt Syluester *loc. citato in summ. in verb. Missa 2. num. 6.*

21. Dico quod cum priuilegium consistat in anticipatione temporis ad totum tempus, in quo præcisio priuilegio, quis celebrare valeat, vt optime aduertit Suar. *loc. cit. vers. tertia exceptio, & Rodriquez. in sum. ver. Missa. cap. 243. num. 1.* & ceteri Sic ratiocinandum generaliter erit, vt semper Missam terminare valeant per duas horas ante Solis ortum, vt priuilegium aliquid addat priuilegiatis. Vnde Scottia *loc. cit. num. 4.* in specie de Cardinalibus, loquens, affirmat eos posse per duas horas cum quadrante ante Solis ortum sacrificium terminare, & sic addit quartam horæ partem ratione priuilegij.

22. Et, si nostra priuilegia saltem interpretatiuè de voluntate Summ. Pontif. metiri velimus ex priuilegiis Regularibus S. Dominici, & S. Franc. concessis, possemus, hoc facere (vt ipsi possunt) per tres horas ante Solis ortum, vt de prædictis Regularibus affirmat Suar. *loc. cit.* & Mirand. in *Manuali prelat. q. 40. art. 10. conc. 2. part. 1.* Hieron. Rodrig. *loc. cit. in comp. quest. regul.*

23. Et saltem ex supra deductis certum est, quod si simplex Sacerdos, præcisio priuilegio Missam inchoare potest per mediam horam ante initium crepusculi, & Auroræ, (tempus illi concessum de iure) & hoc quia sufficit, quod Missa desinat circa initium Auroræ, idem dicendum sit de Cardinalibus, eorumque Capellanis, qui poterunt incipere per dimidium horæ ante tempus concessum, ex DD. sententia, hoc est duarum horarum cum quadrante, & sic per duas horas cum tribus quadrantibus, vt Missæ sacrificium terminari contingat per duas horas cum quadrante ante Solis ortum, cum sacrificium communiter spatium semihoræ perfici soleat.

24. Superest nunc in eadem quaestione quaesitum soluere, an hoc idem fieri à Capellanis possit in iisdem Capellis pro familiae Cardinalis commoditate, vt exemp. gr. pars familiae discessura sit ab Vrbe præcurrendo dominum, velique Missam audire, an licitè hoc possit ante Auroram?

25. Pro affirmatiua probabile existimo, fundamentum est quia vt supra ostendimus, priuilegium hoc est mistum, & sic licet non adfit persona Cardinalis, compctit. nihilominus loco, respectu familiarium. Accedit, quia Episcopus, & sic Cardinalis potest dispensare cum suo Capellano, vt Missas iuxta eorum priuilegium celebret; vt supra cum Suar. & communi opinione DD. firmauimus, vnde cum licentia Cardinalis saltem hoc facere licitè poterunt.

Quoad hoc, si placet lege doctrinam Ref. & §§. not. seq.

Snp. hoc in tom. 2. tr. 7. Ref. 100. §. vlt. & in Resol. 101. §. Ex his. & in Ref. 103. & ibi in tr. 2. Ref. 47. §. vlt. prope finem, & v. vnde.

26. Neque

26. Neque obstat, quod cum Cardinalis non assistat per se Missæ, videtur cessare priuilegium sibi concessum: nam hoc est factum non solum respectu Cardinalium, sed cuiuscunque, etenim ij, qui gratiam obtinent à S.D.N. in propriis Palatiis celebrare faciendi, in sacellis ad hoc ab Ordinario visitatis; certe licet ipsi non assistant (vt exempli gr. si dominus infirmatur, vel nequeat sacrificio interesse) potest nihilominus familia præcepto satisfacere, & Missam audire, quia priuilegium ad hoc videtur, ex rationabili coniectura mente se extendere, & ita vsus interpretatus est, & Confessarij docti, & timorata conscientia hoc admittunt: nam priuilegium dicitur commune domino, & familiaribus, & sic etiam videmus celebrari in Capellis Cardinalium & Episcoporum, licet ipsi non intersint, si aliqua vel infirmitate, vel impedimento detineantur, neque hucusque audiui aliquem pium, & sapientem virum condemnare, vel cogere familiarem Cardinalis, vt in similibus casibus Missam in Ecclesia aufcultet iterum, vt satisfaciat: ergo sicut potest familia priuati vt priuilegio concessio domino suo, illo etiam non interistente, ita etiam familia Cardinalis priuilegio Cardinali concessio etiam illo absente, & in simili, quod familia Cardinalis fruatur eodem priuilegio quo Cardinalis quoad non residentiam in beneficiis curatis, latè Alban. de Cardin. prinil. 6. & ante ipsum Laud. de Card. quast. 13. num. 63. & Barbar. de præf. Card. q. 6. Bald. num. 18. quod familia Cardinalium debeat splendidiorebus vt vestibus, quam familia Episcopi, quia radiis dominorum coruscant, vt in l. habitatio. vers. secundum dignitatem. ff. de vent. in post. in.

Sup. hoc infra in Ref. 61.

* Quamvis non plene super hoc lege tamen in tom. 3. tr. 6. doctrinam Ref. 61. 99. 100. & 101. & melius ad rem, & doctrinam huius 6. ibi in Ref. 106. 5. Ratio ad medium.

27. Posset etiam in medium deduci alia ratio, nam * Capellanus Cardinalis pari iure cum ipso censetur quoad officia diuina, & sibi conformari potest, vt firmat Villad. de Card. orig. num. 63. quast. 13. fol. 59. in tract. tom. 13. part. 2. Clem. 2. de celebr. Miss. vbi DD. Alzed. in tract. cap. 5. num. 118. At certum est, quod Missa est pars officij diuini, Gloss. in Clem. 1. de celebr. Missar. verb. Canonicas, ex Clem. vnic. de reliq. & venerat. Sanct. circa finem. Ferr. de Hor. Canon. num. 26. ergo non tantum in ritu celebrandi, sed quoad tempus se Capellani Cardinalibus conformare valent.

28. Tandem ratiocinatione hoc idem comprobati posset. Nam Cardinalis respectu suæ familiæ dicitur Pastor & Episcopus, Turrian. de poenit. dispus. 23. dub. 3. Præposit. in 3. part. D. Thom. quast. 8. de ap. prob. ministr. dub. 7. num. 53. & ante hos Laud. de prinil. Card. quast. 17. & in alio tr. de eodem q. 13. Alban. de Card. quast. 42. prius. 15. Nald. in sum. ver. Card. num. 8. refert dici Ordinarium suorum commensalium. Sor. in 4. disp. 17. q. 4. art. 2. vers. Cardin. verò. Azor. tom. 2. lib. 4. cap. 3. vers. 16. queritur. Suar. in 3. part. tom. 4. disp. 25. sect. 2. in exemptionibus. num. 12. vbi ait Cardinales esse proprios Sacerdotes, & Parochos suæ familiæ, & erga illam posse per se, vel alios hoc munus exercere, Tanner. tom. 4. disp. 6. quast. 9. dub. 3. num. 58. Diana post ceteros cap. 5. ref. 10. & colligitur ex Conc. Later. sub Leone X. sess. 9. de Card. ibi, Ordinamus: vt quilibet Cardinal. se domus, ac familiæ suæ optimum Rectorem, perfectumque ostendat esse. Et sic in Capella Cardinalium domestici eius satisfaciunt præcepto, cap. omnis vniuscunque sexus, nec aliam agnoscunt Ecclesiam Parochialem. Si ergo propterea familiæ cura est apud Cardinalem, & per alium illam, quoad animarum salutem dirigere potest; ad ipsum spectabit, & ipse poterit licentiam dare vt Missæ satisfaciunt familiares, & Capellani vt celebrent ante Auroram iuxta Priuilegium quod habet, suis etiam

communicabile, vt supra probatum est. His tamen non obstantibus si ego sacrificio Missæ non adessim non permitterem Capellanum meum in Sacello ante auroram celebrare; solum igitur Cardinale Missam audiente id licitum esse puto.

29. De priuilegio autem postmeridiano, vt ita dicam, (& sic tota remanebit dilucidata controuersia) videtur etiam Cardinalibus concessum, & eorum Capellanis, vt post meridiem celebrare, & celebrari facere valeant, sicut communis opinio testatur, posse Episcopum in casu particulari dispensare cum suo Capellano, vel alio Sacerdote. Filliuc. tom. 3. tract. 1. cap. 4. num. 123. Vnde Alzed. de præf. Episc. loc. cit. part. 1. cap. 13. num. 12. ait S.R.E. Cardinales gaudere priuilegio celebrandi ante Auroram & post meridiem, ex Sor. in 4. & prius diximus ex Syluestro. Imò plerique DD. quos sequitur Hieronym. Roderic. in d. comp. q. regul. tenent, præciso etiam omni priuilegio, posse Missam inchoari infra horam post Meridiem ex aliqua causa, & Henric. in summa, lib. 9. cap. 24. n. 6. dicit posse ex causa per horam, circiter post Meridiem celebrari.

30. Ad secundam quæstionem, An plures Missæ in eadem Capella Palatij Cardinalis per domesticos Capellanos celebrari licite possint eadem die;

31. Censeo etiam affirmatiuè respondendum, & primò ex doctrina supra firmata, quod Capellæ Cardinalium sint adinstar publicæ Ecclesiæ, & parochialis respectu Dominorum & familiæ, vnde & non egent quod visitentur ab Ordinariis, vel in Vrbe à Domino Vices-gerente, sed sunt eo ipso approbate; gaudent insuper ex consuetudine sanctissimi Pontificis largitione, indulgentiis, quibus stationales Ecclesiæ in Quadragesima, pro familiaribus, sunt speciali nota dignæ, vnde in Concil. Lateran. supra alleg. d. sess. 9. de Card. ita habetur: sint omnes vigiles Missarumque celebrationi intenti, habeantque Capellas suas in loco honesto, prout facere consueuerunt. Vnde concludendum videtur, quod hæc in Ecclesia possunt ibidem pro commoditate Cardinalis ac familiæ plures celebrari Missæ.

32. Secundò, à simili, videmus enim in priuilegio concessio Societati Iesv, quod in eorum priuato Oratorio valeant celebrare etiam absque alia Ordinarij licentia & approbatione, quod iidem Patres, vt scimus, docti, & satis timorata conscientia interpretati sunt illud, non tantum pro vnica Missa in die; sed pro multis, etiam ab exteris Sacerdotibus id fieri posse rectè permittunt apud Suar. d. tom. 3. disp. 81. sect. 3. in fine. Scorr. de sacrif. Miss. lib. 2. cap. 13. n. 3. & hoc, vt aduertit Suar. loc. cit. quia est priuilegium, personis, & loco concessum, sicut etiam firmamus nos nostrum esse priuilegium mixtum, & loco, & persona indultum: vnde idem dicendum est de nostris Capellanis.

33. Tertid, quia non est maior ratio, cur vnicus tantum Capellanus eadem die ibidem sacrificium offerre possit, & non alij domestici, cum hoc à iure non reperitur prohibitum: vnde expressè limitatum videtur in licentiis, quæ à Roman. Pontif. cæteris conceduntur, vt scilicet vnica tantum Missa in eorum Oratorio dici possit in die. Cum igitur nostrum Priuilegium hanc non habeat restrictionem; aut interpretationem, merid non videntur prohibita plures Missæ.

34. Imò ego existimarem valdè decere, vt Capellani Cardinalium frequenter in eodem sacello sacris operentur plures, cum enim pro Ecclesia parochiali familiæ deseruiant congruum videtur, vt & domestici variis discenti curis & muneribus, in diuersis horis sacrificio adesse valerent, nec tanta fraudarentur spiritualis

Spirituali consolatione, & utilitate.

35. Ad tertiam quæstionem, An dum Cardinalis absit: durante nihilominus eius absentia possit in Capella celebrari à Capellani?

Respondeo, iam supra firmatum fuisse; quòd quando Cardinalis non est in Capella, sed vel agroratur, vel sacris nequit interesse, adhuc celebrari in illa valeat à solitis Sacerdotibus. Addo nunc, quòd etiam si Cardinalis ab Vrbe, ubi moratur, sit absens; non relinquit tamen domicilium, sed Palatium adhuc retinet, & est reuersurus, quòd etiam tali casu possint eius Capellani qui remanserunt, pro communitate familiarum, vel etiam pro sui deuotione celebrare.

36. Tum ex fundamento supra dicto, quòd Capella sit velut Ecclesia Parochialis familiaris, vnde semper debet illi parere etiam si Cardinalis extra Urbem versetur; nulla enim maior ratio est cur possit celebrari si absit in Vrbe, & non intersit Capellam, quam quando sacrificio non intersit, eo quia absens sit ab Vrbe.

37. Tum à simili, satis probatum enim est apud DD. quòd Palatium Episcopi, & sic Cardinalis etiam si ab illo sit absens, & extra Urbem, dummodo alteri non locetur, gaudet eadem Ecclesiastica immunitate, ac quando adesset Dominus. Marius Ital. de immunitat. lib. 1. cap. 4. §. 9. num. 4. qui addit etiam si Episcopus mortuus esset, & ibi loquitur expressè de Palatio Cardinalium, quem sequitur Barbof. in collect. Decret. tom. 4. in cap. constituimus 17. quæst. 4. n. 1. Notar. in summ. Bullar. de immunit. Eccles. nu. 10. & ratio, quia cum sit in eadem Domum Dominus reuersurus, non cessat dici Domus Episcopi vel Cardinalis, & sic etiam Capella non debet sua amittere privilegia, quæ cum sint mixta, propria etiam Capellæ dici poterunt. Accedat regula quòd dicatur habitare in domo, qui pro aliqui parte anni habitat. Gloss. in cap. dilectus il. 2. de rescript. verb. domicilium, & forius, nam licet fructus, & obventiones, quæ Cardinalibus presentibus ratione pilei debentur, habeantur, loco distributionum quotidianarum, quas nisi presentes percipere nequeant, vt notat Anast. Getmon. de indult. Card. §. tibi quoad vixeris, num. 22. & 23. Nihilominus si per sex menses integros & ultra non abfuerint à Curia, illas lucrantur, hac tantum ratione, quia non videntur abesse cito reuersuri. Hinc etiam est, quòd licet Cardinalis consensus non requiratur in provisione beneficii vacantis per obitum sui familiaris, si longo tempore absens, à curia sit, hoc tamen fallit si absentia est modici temporis. Gomez. in reg. de imper. benef. vacant. per obit. quæst. 17. num. 8. idem ergo erit dicendum in casu nostro. An autem in his terminis possint Capellani privilegio sui celebrandi ante Auroram, pro nunc placet mihi non affirmare.

38. * Ad quartam tandem quæstionem. An exteri, & Cardinalium non domesticis præcepto satisfaciatur, si Missæ interfuerint in Capella Palatii?

39. Equidem puto similiter affirmatiuè respondendum: exemp. gr. si reperiantur aliqui in Palatio Cardinalis illum associaturi, eique obsequium præstaturi, vulgo, Per Cortegiate, in Capellam, vel alias functiones ituro, bene præcepto satisfacere.

40. Tum quia, vt supra diximus, Capella Cardinalis est ad instar Ecclesiæ, in qua omnes admittuntur, vt sacris intersint.

41. Tum quia hoc non reperitur prohibitum; vnde cum non sit de natura prohibitorum & malorum, quia mala; videtur concessum l. ff. de procur. l. quod non §. quod ei, ff. quib. caus. maior. cap. 1. de proc. in 6. & concessum intelligitur quòd expressè non prohibetur in cap. 2. de translat. Episcoporum, vbi Gloss. verb.

non inuenitur. cap. si non licet 23. q. 5.

42. Tum quia non vidi à doctis, & timoratis Confessariis penitentes obligari ad Missam iterum audiendam in Ecclesia si dixerint audiuisse in Capella Cardinalis, vt præcepto satisfaciatur.

43. Tum & quartò, quia quando Pontifex id prohibere voluit hoc expressit, vt in licentiis pro priuatis Oratoriis, in quibus apertè cauegit vt tantum pro domesticis, deseruiant, nec exteri possint præcepto satisfacere si sacris ibi intersint, vt notat Quaranta in Bull. in ver. Missa, in quibus etiam vetuit ne in certis solemnioribus festiuitatibus liceat Missas in ipsis Oratoriis auscultare, quòd est desumptum, vt obiter hoc dicam à Concilio Agathen. & habetur in cap. si quis etiam, de consecrat. disp. 1. quem ornate ponderat disertus Nicol. le Maître in suo tract. de parvum sacro, lib. 2. cap. 5. quòd tamen non reperitur Cardinalibus prohibitum, vt nec præceptum illud externis iniunctum. Vnde apparet quòd totum debetur prærogatiuæ Eminentissimæ dignitatis, cuius nulla maior in terris est post Pontif. Max. in Ecclesiastica Hierarchia, Eugenius IV. in sua Bulla, Non mediocri. Bull. 1. 1. post Zabar. & Prob. ad Monachum. Loter. notat de re benef. lib. 1. quæst. 8. numer. 33. & sic non videtur quòd nequeat hoc facere exteri, qui in dictis adibus reperiuntur, vel quòd sit hoc Cardinalibus interdictum. Neque dici potest, quòd hoc fiat ignorante Pontifice, cum omnes prius Cardinales fuerint; hocque viderint & probarint, nec damnarent postea Pontifices effecti.

44. Quòd autem possimus vt argumento in hoc casu à non expressa prohibitione, videri videlicet approbatum, hac ratiocinatione roborari potest: etenim præceptum Ecclesiæ de Missam audiendo in festis de præcepto ex consuetudine vniuersali, & habetur ex dicto c. si quis etiam, & can. Omnes fideles & can. Missas, de consecrat. disp. 1. & cap. conquestus, de ser. & in actis Martyrum Africae apud Baron. anno 303. n. 48. Lex Ecclesiæ de celebrando Dominico (Dominicum enim Missam dici ibi clarè patet, num. 84. non autem templum, licet pro templo aliquando firmatur) non arctat audientes, vt in tali vel tali loco illam audiant, vt Azor. aduertit loco infra citat. & Molfes. in summ. p. 1. tract. 3. cap. 17. n. 32. Sed simpliciter vbi celebratur, aut in Parochiali, aut in Ecclesia Regularium, aut in Oratorio priuato, dummodo sit locus sacer, ad id destinatus peculiariter. Suar. in 3. part. tom. 3. quæst. 83. disputat. 81. art. 3. sect. 3. ex can. nullus, de consecrat. disp. 1. & hoc regulariter, nam de licentia Episcopi etiam extra locum sacrum, vt ibi Suar. latè versè secundo obseruandum, licet in solis Parochiis hoc licebat, Filesc. de orig. Parochiarum, cap. 6. in suis variis opusculis. Azor. in 1. part. lib. 7. cap. 6. vers. quarto quaritur. Barbof. de paroch. part. 1. cap. 11. num. 18. & 19. Tolet. in summ. lib. 1. cap. 7. num. 1.

45. Vnde text. in cap. 2. de paroch. ex Concil. Nanneten. (de quo incertum, est quoniam tempore fuerit celebratum) aut contraria consuetudine abrogatum est, vt tenuerunt Angel. Rosell. Syluest. Armill. Nauar. quos, Azor. refert loco citat. vers. quinto quaritur, & vers. octauo quaritur, vbi firmat satisfacere præcepto qui audit Missam in quocumque Oratorio siue publico, siue priuato auctoritate fabricato, dummodo hoc non fiat ex contempu Parochi proptij, Portel. in dub. regul. in verb. Missa, in addit. n. 5. Molfes. loc. cit. cap. 17. num. 32. & videmus olim Presbyteros ordinatos pro Ecclesiis villicis, vt ita dicam, scilicet quæ in villis erant, & non erant Parochiæ, nam apud Græcos Canones ἐπιτοποι vocantur, siue ἐπιτοποιοι, & Presbyteri huiusmodi in Concilio Ancyrano dicuntur ἐπιτοποιοι ἀποστολοποι.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 4. Ref. 42.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 4. Ref. 27.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 2. Ref. 42. per eam, & signanter Secus. Sed lege eam à principio pro oratoris alicuius Magnatis.

Sup. hoc late in Refol. not. præterita.

396 Tract. VII. De Potestate & Priuilegijs

46. Aut certè non comprehendit, vt cenfeo, Cardinalium Capellas ex supra probata doctrina, nam desumitur ex Concil. Nanneten. quod Prouinciale est, neque de Episcoporum Capellis ibi fit mentio: si ergo poterit quis celebrare in dicta Capella licitè quibuslibet diebus, idem erit dicendum respectu audientium, quod possint licitè audire, & etiam exteriorum eadem sit ratio celebrantis, ac Missam audientis quoad hoc.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 2. Ref. 4. §. Secus.

47. Hinc in Sac. Congregatione Concilij die 22. Septembris 1640. fuit resolutum quòd interessentes sacrificio Missæ in priuato Episcopi facello, satisfaciant præcepto Ecclesiastico tam in Diocesi, quàm extra: ergo idem, & eò fortius dicendum ex supra ponderatis de Cardinalium Capellis.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 2. Ref. 12. §. Notat. & in alijs eius not. & hic sup. ad medium §. Secundo à simili, huius Ref.

48. Quid autem è conuerso, An exteri Sacerdotes possint in Capellis Cardinalium celebrare, etiam si non sit pro seruitio Cardinalis? Et cenfeo posse, sicut diximus de priuilegio Iesuitarum, ita interpretato quoad exteros Sacerdotes. Hucusque Cardinalis Brancatus, sub quo INCLITO NOMINE tanquam Genio Tutelari, feliciter huic sextæ Parti finem impono.

RESOL. L.

An Cardinales possint assistere in suis Ecclesijs, & dare licentiam assistendi matrimonio: Ex part. 5. tract. 2. Ref. 35.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 6. Ref. 90. §. 1. ad medium. De inde censetur.

§. 1. Respondeo affirmatiuè, & ita docet in terminis Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 28. num. 7. & Basilius Pontius de matrimonio lib. 5. cap. 10. num. 6. quia, vt dictum est, in suis Ecclesijs habent Cardinales iurisdictionem quasi Episcopalem, tex. in cap. bis, de maior. & obedi. & ibidem Abbas Felinus. Butrinus, quibus adde Imolam in Clement. ne Romani, de elect. vide etiam Zechium de Republ. Christiana tit. 3. de Cardinal. num. 9. post. 11. priuileg. & ideo Rubeus in Aphor. Episc. ver. Cardinales, num. 2. sic ait Cardinales in suis titulis habent iurisdictionem quasi Episcopalem, & dant licentiam vt in eis coram Sacerdote non Parocho à suis subditis matrimonium contrahatur. ita ille, & ego.

RESOL. LI.

An Cardinales possint conferre primam Tonsuram, & minores Ordines in suis titulis? Et an Cardinales Presbyteri Tonsuram, ceterosque ordines suis familiaribus conferre possint, quia per Concilium Trid. sess. 23. cap. 10. videtur derogari hanc facultatem? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 5.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. Ref. 68. §. 2. ad lin. 2. & in Ref. 71. prope finem, vers. quia modo.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Anastasius Germonius in tract. de indul. Cardin. §. 1. am ratione, n. 29. vbi firmat Cardinales in suis Titulis posse exercere ea, quæ sunt iurisdictionis, non ea, quæ sunt Ordinis.

2. Sed affirmatiuam sententiam tenet Ioseph de Sacram. part. 2. disp. 8. sect. 1. assert. 3. Victoria in summa de sacram. Ord. num. 234. Lancellottus in Templo ind. lib. 2. cap. 2. §. 3. n. 17. Maiolus de irregular. lib. 4. cap. 20. num. 8. Laudenis de Cardinal. quest. 20. Valentia tom. 4. disp. 9. q. 3. punct. 2. Hurtadus de sacram. Ord. disp. 18. Iacobatus de Concilijs lib. 1. art. 12. Zechius de Republ. Eccl. tit. de Cardin. num. 9. Ioan. Baptista de Fabris in man. Ord. de sacram. in comm. cap. 7. Bartholomæus Ledesma de Ordin. dub. 11. Palacius in 4. di-

stinct. 14. q. 2. D. Antoninus 3. part. tit. 14. cap. 16. §. 6. Paludenus in 4. dist. 24. q. 3. num. 12. Bonacina de Sacram. disput. 8. q. vn. punct. 4. num. 3. Piafecius in praxi part. 1. cap. 1. art. 1. num. 6. Tabiena verb. Abbas q. 5. Syluicter ver. Ordo 3. q. 2. Valquez in 3. part. tom. 3. disp. 243. cap. 4. num. 33. Binsfeldius in Enchir. part. 1. disp. 16. §. 9. & Sotus in 4. dist. 25. q. 1. art. 1. ad secundum argumentum. & hoc ex consuetudine, quæ licet dare non possit ad hoc iurisdictionem, est tamen signum eam habere à Papa.

3. Notandum est tamen ex Ledesma, Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 19. num. 21. docere per Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 10. derogari facultatem, quam habebant Cardinales conferendi primam Tonsuram, quia expressè reuocat consuetudinem, etiam inmemorialem. Verùm ego inuenio Doctores post Conc. Trident. asserere Cardinales Presbyteros, Tonsuram ceterosque Ordines suis familiaribus conferre posse, & ita docet præter Doctores citatos Parisius de resignat. benefic. lib. 4. q. 2. n. 88. Azorius tom. 1. lib. 4. cap. 3. q. 2. Sebast. Casar. in relect. de Eccles. Hierarch. part. 1. disp. 2. §. 5. num. 2. Campanili in diuer. iur. Can. rubr. 6. cap. 2. num. 12. Hentriquez lib. 10. cap. 27. num. 3. Fornarius de sacram. Ordin. cap. 5. Granadus de Sacram. in 3. part. contr. 9. tract. 2. disp. 2. num. 1. Tamburinus de iure Abbat. tom. 1. disp. 11. q. 4. Moneta de iudic. conserr. cap. 5. num. 15. Martinius tom. 3. tract. de sacram. Ord. disput. 8. sect. 1. num. 8. Hieronymus Llamas in summa 3. cap. 3. §. 3. Alzedus in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 9. Tuschus lit. C. concl. 100. num. 50. Loricus in Thesaur. ver. Cardinales §. 7. Cucchus in institut. Canon. lib. 2. tit. 4. num. 66. Pintus de Ordin. q. 6. art. 1. num. 46. Barbofa in Concil. Trident. sess. 23. cap. 9. num. 3. & de potestate Episc. part. 2. allegat. 5. num. 19. vbi testatur ita sensisse Rotam in vna Cremon. 9. Decembris 1592. vnde non est audientus Sanchez, & Germonius.

RESOL. LII.

An Cardinales habeant ius conferendi beneficia in suis Titularibus Ecclesijs? Et idem dicendum est de Canonicatibus, & Præbendis, quæ ab ipso titulo dependent? Et an Cardinales possint absoluerè à iuramento in suis titulis? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 13.

§. 1. Respondeo affirmatiuè, quod intellige quando sunt in vrbe, nam in eorum absentia solus Papa confert, & ita docet Ioannes Chokiet in comment. regul. 1. cancell. num. 23. ver. Secunda reseruatio Barbofa collectan. in Cod. tom. 1. lib. 1. tit. 3. cap. 11. nu. 3. Gonzalez ad regul. 8. Cancellar. glof. 13. num. 20. Grillenzonius conf. 63. per totum. & Germonius tr. de indul. Cardin. §. 1. am ratione, num. 24. vbi sic ait. Licet tituli in Vrbe sint, & eorum beneficia iure ordinario ad Pontificis Maximi, veluti ad proprii Episcopi collationem, & provisionem spectent; verum tamen Pontifices ipsi, vt ostenderent Cardinales sibi verè filios, & fratres esse, & vt eos suorum titulorum studiosos per residuum magis allicerent, pleniorum eisdem dederunt conferendi facultatem, cap. bis qua de maior. & obed. Ita Germonius, vbi num. 16. ex Bellinzonio in tract. de Charit. subs. qu. 3. dicit Cardinales maius habere in Ecclesijs titularibus quam Ecclesias matrices in Capellis non subiectis, possunt enim omnia beneficia, Canonicatus, & præbendas, quæ ab ipso titulo dependent, Cardinales conferre. Vide etiam Albanum tr. de Cardin. q. 46. Sed an Cardinales possint absoluerè à iuramento in suis